

**ІНСТИТУТ ФІЗИКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ**

Затверджую:

Директор Інституту фізики НАН України

чл.-кор. НАН України

 М.В. Бондар

«18» березня 2020 року

ПОЛОЖЕННЯ
про Гаранта освітньої програми
в Інституті фізики НАН України

Київ - 2020

Загальні положення

Інститут фізики Національної академії наук України (далі Інститут) здійснює свою діяльність відповідно до законів України, має ліцензію на провадження освітньої діяльності, відповідає вимогам, що встановлені в Законі України «Про вищу освіту» до освітніх програм відповідного рівня вищої освіти в межах спеціальності та стандартів вищої освіти.

В інституті реалізуються процеси розроблення і затвердження освітніх програм таким чином, щоб вони відповідали визначеним для них цілям. Кваліфікації здобувачів вищої освіти, що отримані в результаті навчання за освітньою програмою, повинні відповідати певному рівню Національної рамки кваліфікації вищої освіти та рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

Дане Положення визначає функціональні обов'язки, відповідальність та права гаранта освітньої програми.

Гарант освітньої програми – науковий або науково-педагогічний працівник, який працює в Інституті за основним місцем роботи, має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь та вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю. Призначається за рекомендацією Вченої ради інституту.

Гарант освітньої програми на третьому рівні (доктор філософії) повинен мати:

- науковий ступінь доктора наук та вчене звання (професор, старший науковий співробітник, старший дослідник, доцент) за відповідною або спорідненою спеціальністю;
- стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років.

Науково-педагогічний та/або науковий працівник може виступати гарантом лише однієї освітньої програми, а також може бути/не бути одночасно її керівником чи завідувачем наукового відділу.

Гарант освітньої програми за своїми функціональними обов'язками відповідає за реалізацію освітньої програми на всіх її етапах та під час проведення акредитації, яка здійснюється за вимогами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Якість та відповідність освітніх програм певному рівню Національної рамки кваліфікації вищої освіти забезпечується особисто гарантом освітньої програми, робочою групою та зацікавленими сторонами. Гарант освітньої програми керується цим Положенням, а також: Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Постановами, розпорядженнями Кабінету Міністрів України,

Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 зі змінами, наказами Міністерства освіти і науки України стосовно вищої освіти, Статутом НАН України, іншими законодавчими і нормативними актами, Положенням «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», нормативно-правовими документами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Статутом інституту, наказами та розпорядженнями директора інституту.

Гарант освітньої програми призначається наказом директора Інституту.

Внутрішній аудит освітньої програми – процедури перевірки якості різних елементів документального забезпечення освітніх програм з боку відділу/Інституту. Предметами внутрішнього аудиту можуть бути готовність освітньої програми до процедур зовнішнього оцінювання; якість різних документів у рамках ОП (напр., програм навчальних дисциплін, робочих навчальних планів та індивідуальних навчальних планів, програм практик); наявність і повнота необхідної документації в рамках ОП та ін.

Акредитація – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності Інституту за цією програмою на предмет: відповідності стандарту вищої освіти; спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання.

Атестація – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Група забезпечення спеціальності – група наукових та/або науково-педагогічних працівників, для яких інститут є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та післядипломної освіти для осіб з вищою освітою, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

Проектна група – визначена наказом керівника установи група наукових та/або науково-педагогічних працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним цими Ліцензійними умовами.

Проектна група повинна складатися з наукових та/або науково-педагогічних працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять

(входили) до жодної проектної групи такого або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи з цієї ж спеціальності в даному навчальному закладі).

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти: інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентності рівня щодо навчання та/або професійної діяльності; загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної галузі, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку; спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної галузі, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Керівник групи забезпечення спеціальності (для діючої спеціальності) призначається із наукових та/або науково - педагогічних працівників зі складу групи забезпечення спеціальності, має кваліфікацію відповідно до спеціальності, рівень наукової та професійної активності відповідає Ліцензійним умовам.

Керівником проектної групи (при відкритті спеціальності) призначається із наукових та/або науково - педагогічних працівників зі складу проектної групи, який має науковий ступінь і стаж науково- педагогічної та/або наукової роботи не менш як десять років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії і ступеня магістра, відповідає вимогам Ліцензійних умов.

Керівник проектної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проектними групами, за винятком керівництва проектними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в інституті.

Компетенція – надані особі повноваження для виконання покладених на неї завдань і обов'язків певної професії (заняття, роботи). Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни – навчально- методичний документ, складниками якого є навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, післятестатційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи (інституту) провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному

рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності. Ліцензійні умови – Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (зі змінами).

Робоча навчальна програма дисципліни (силабус) – навчально-методичний документ, складниками якого є опис навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних, лабораторних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схема нарахування балів, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті.

Національна рамка кваліфікацій (НРК) – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Освітній компонент – змістовна навчальна складова освітньої програми як автономний, офіційно структурований навчальний досвід, що повинен мати послідовний чіткий набір результатів навчання, визначені види навчальної діяльності згідно з часом, виділеним в рамках освітньої програми, та відповідні критерії оцінювання.

Освітній процес – інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі (науковій установі) через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на третьому рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Програмні результати навчання за освітньою програмою відображаються в

профілю освітньої програми; результати навчання за освітніми компонентами професійної програми відображаються в навчальних програмах дисциплін, практик та інших компонентів освітньої програми.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

Основні завдання гаранта ОП

Гарант освітньої програми виступає ідеологом з розробки і реалізації освітньої програми, забезпечення і контролю якості загальної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Гарант освітньої програми, наукові та науково-педагогічні працівники дотримуються ліцензійних вимог під час започаткування та провадження освітньої діяльності за відповідною освітньою програмою.

Склад робочої групи з розробки освітньої програми формується гарантом освітньої програми (керівник робочої групи), розглядається на засіданні Вченої ради Інституту та затверджується директором.

Заступник директора з наукової роботи, який відповідає за дану галузь знань, здійснює керівну і наглядову функцію за діяльністю робочих груп з розробки освітніх програм та відповідає за повну та якісну їх реалізацію.

Основними завданнями гаранта освітньої програми є:

- здійснення та організація роботи з розробки освітньої програми та її навчально-методичного забезпечення;
- забезпечення відповідності змісту програми стандарту вищої освіти;
- загальне керівництво змістом освітньої програми, актуалізація варіативної компоненти у відповідності до потреб ринку праці, програм міжнародної академічної мобільності;
- здійснення та організація процесу ліцензування спеціальностей;
- організація та здійснення процесу акредитації освітніх програм;
- визначення кадрового забезпечення й умов реалізації освітньої програми;
- організація заходів, спрямованих на запити стейкхолдерів, конкурентоспроможної на ринку праці та актуалізація освітньої програми з урахуванням сучасних вимог;
- організація самоаналізу освітньої програми з метою контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти.

Функції гаранта ОП щодо забезпечення якості освіти

Функціональні обов'язки гаранта освітньої програми щодо забезпечення якості освіти:

- контроль дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти щодо кількісних та якісних показників кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності;
- визначення цілей програмних результатів навчання на відповідність стандарту вищої освіти, Національній рамці кваліфікацій, реалізації місії і стратегії інституту та можливості запровадження освітньої програми;
- аналіз тенденцій ринку праці та відмінностей/подібностей освітньої програми аналогічним вітчизняним та іноземним програмам;
- урахування галузевого та регіонального контекстів у формулюванні цілей та програмних результатів освітньої програми;
- формування освітньої програми спільно з робочою групою, з урахуванням вищезазначеного, заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та здобувачів вищої освіти;
- визначення структурно-логічної послідовності при формування освітніх компонент для здобуття відповідних компетентностей за кожним освітнім рівнем;
- здійснення аналізу, контролю щодо забезпечення освітньої програми необхідними інформаційними ресурсами, навчально-методичною літературою, устаткуванням, обладнанням, технічними засобами навчання тощо та якості навчально-методичного контенту освітньої програми;
- здійснення організаційних та координаційних функцій щодо забезпечення освітньої програми необхідними інформаційними ресурсами, навчально-методичними матеріалами, устаткуванням, обладнанням, технічними засобами навчання тощо;
- оновлення та перегляд цілей освітньої програми внаслідок рекомендацій, опитувань заінтересованих сторін з урахуванням тенденцій змін на ринку праці.

Права та відповідальність

Гарант освітньої програми має право:

- брати участь у роботі структурних підрозділів інституту, колегіальних органів, управління інституту, де обговорюються і вирішуються питання реалізації освітньої програми;
- розподіляти функціональні обов'язки між науковими та/або науково-педагогічними працівниками в межах освітньої програми, контролювати своєчасність та якість їх виконання;
- рекомендувати кандидатури наукових та/або науково-педагогічних

працівників для якісного забезпечення освітньої діяльності та реалізації освітньої програми;

- вносити на розгляд Вченої ради інституту пропозиції щодо удосконалення та забезпечення ефективної реалізації освітньої програми.

Відповідальність гаранта освітньої програми:

- якість підготовки та реалізації освітньої програми /спільно з групою забезпечення спеціальності і науковими та/або науково-педагогічними працівниками, які відповідають за виконання освітньої програми/;

- здійснення проведення процедури акредитації освітньої програми відповідно до заданих критеріїв;

- формування і зберігання паперових та електронних версій портфоліоосвітньої програми.

Взаємодія з іншими підрозділами

Гарант освітньої програми взаємодіє зі структурними підрозділами інституту для організаційного та нормативно-правового забезпечення реалізації заходів, що спрямовані на ефективну розробку та функціонування освітньої програми, підвищення якості освітнього процесу і впровадження інноваційних підходів і реалізації освітньої програми в межах своїх повноважень.

У своїй діяльності гарант освітньої програми взаємодіє з керівниками наукових підрозділів та служб Інституту, членами групи забезпечення спеціальності інституту, в межах своїх повноважень та відповідальності має право доручати їм організацію та виконання відповідних завдань.

Гарант освітньої програми взаємодіє з відповідальним за аспірантуру в Інституті та службам Вченого секретаря для здійснення підготовки процесу ліцензування спеціальності та акредитації освітньої програми.

Гарант освітньої програми спільно з адміністратором Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), службами Вченого секретаря, відділом кадрів та іншими відділами Інституту, за потреби, забезпечують актуальність інформації в ЄДЕБО та на офіційному сайті Інституту.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора ІФ НАН України В.М. Порошин